

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 cèntims de pesseta per tot Espanya

Fora d' Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Míttj, 20, botiga. BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50 Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

LLIBERTAT D' IMPRENTA FI DE SIGLE.—Un apaga-llums de nou sistema

DIAS DE PROBA

AS ideas bullen dintre del tinter, negres com la tinta que las hi ha de donar forma y relliscan sutils fins á trobar la punta de l' acerada ploma, que voldria fixarlas sobre las blancas quartillas, ansiosa de difundirlas als quatre punts cardinals, clamant llibertat, legalitat, democracia y justicia....

¡justicia sobre tot!

Pero en lo precís moment de ferse lletres y lletres de imprenta destinadas á la publicitat, palideixen, perden lo seu nadiu vigor, y com si respiressin una atmósfera envenenada, s' asfixian tot just neixen.

¿Qué ha passat á Espanya perque de sopte 's presenti tan extrany fenómeno?

No fá encara vuit días se 'ns deya que formavam part del país més lliure de l' univers. Lleys liberals com las nostras, en lloch més se 'n troban. Institucions més democráticas ni més expansivas que las actuals, ni somiarse poden. Aquí pot dirse y discutirse y censurarse tot. La premsa no te trabas de cap género. En aquest punt hi havia qui afirmava seriament que la monarquia espanyola aventatjava á la millor de las Repúblicas.

¿Y donchs, qué ha succehit en lo curt espay de una senmana perque l' expansió y la confiansa s' hajan convertit tan de sopte en enconjiment y rezel? ¿Qué ha passat á Espanya? ¿Una revolució inesperada? ¿Una contrarevolució repentina? ¿L' abolicio radical de todas las garantias? ¿Acás la declaració explícita y terminant de que todas las fianzas que 's donavan al escritor, al periodista, no eran més que una broma estúpida, una irrisió sangrenta?

En aquest cas, caldria tenir lo valor de dirho clar, ploclamantho per tot á só de timbals y ab acompanyament de bayonetas y sabres desenvainats, usant la mateixa ceremonia amenassadora que s' empleava en los temps que precediren á la gloriosa revolució de Setembre, sempre que 's creya necessari decretar l' estat de guerra. Llavors en cada cantonada s' hi enganxava 'l bando consabut que venia á dir sempre lo mateix:

—Ciudadá: replégat en ton esperit: la forsa impera.

Sense necessitat de aparatosas prociaciones, ni de redobles de timbals, ni de fixacions de bandos de cap mena, avuy una veu sobradament imperiosa, se fá escoltar de la conciencia de tot escritor exclamant:

—Periodista: romp la ploma. La llibertat de imprenta acaba de morir: la garantia més preuhada dels pob es lliures ha desaparecut: lo fruyt del arbre de la democracia regat ab la sanch de dos generacions heroicas semblava á la vista molt hermós; pero estava corcat y ha caygut de la branca.... lo tacó de unas botas de montar l' ha esclafat, com s' esclafa á un insecte débil Apartémne la vista; no 'ns ne recordém més.

¡Ah! Dolorosa situació la de la premsa espanyola. ¡La premsa! Lo quart poder del Estat, propulsora de tots los progresos, factor desinteressat de la fortuna dels homes públichs, impulsadora del heroisme del exércit, cantora de las hassanyas dels valents; la premsa que teixeix los entorxats que 'ls generals se cusen á las mànegas; que fabrica las reputacions dels que aspirant á governar tant las necessitan; la premsa qu' es aura, llum, atmósfera vital, controversia viva y vivificant, conciencia de las multituds, opinió, prestigi, alé, fré é impuls á un mateix temps; la premsa que per cada error que puga cometre, com á institució humana qu' es y per lo tant falible, presta en cambi mil serveys á la llibertat y á la patria, aquesta premsa espanyola—tan—suferta y que tants exemples ha donat constantment de noblesa y desin-

terés se veje ahir atropellada y 's troba avuy terriblement cohibida.

No hem de relatar las escenas de Madrid... perque ni per escriure una senzilla ressenya dels fets ens sentim ab la calma indispensable, ni pera relatar los comentantios en los termes que 'ns dicta la conciencia, disposém de la llibertat que 'ns es menester, en aquests crítics moments.

Aquesta llibertat ha vingut a cohibirla la resurrecció de un cert article del Códich de justicia militar que sotmet al periódich que desitji tractar determinats assumptos als fallos dels Consells de guerra.

Diguem ho clar: en virtut dels últims successos, la premsa espanyola, en plena era democrática y de llibertat de imprenta, *constitueix un desarmat element davant de la forsa armada.*

Y tant es aixis, que a pesar de lo que va dirse al ocorre 'ls lamentables successos que 'ns abstenim de relatar, únicament sabém a horas d' ara que suman ja un número respectable los periodistas encasats y perseguits y 'ls directores de periódichs presos, pel delict de haver comentat ab mes ó menos calor, ab mes ó menos vivesa los esmentats aconteixements.

A lo millor de sas expansions ha surtit de tras-cantó l' article 7 del Códich de Justicia Militar, arma terrible que s' ensaja per primera vegada fusellant per la espalla a la Llibertat de imprenta.

Vejin ab aquests exemples fins a quin punt está la premsa desarmada.

Podriam acudir al poder civil; pero avuy seria inútil.

La degeneració dels homes que fa mes de vint anys monopolisan lo govern de la nació, ha arribat al últim grau. De aquelles energías de que donaren mostres en lo periodo de las lluytas per encarnar en las lleys los principis democráticos, condició de vida y dignitat de tots los pobles moderns, ja apenas ni 'l recort ne queda. Ells son los primers que han olvidat la seva historia.

Pretenen alguns fisiólechs que ab la nutrició y l' ambient la naturalesa dels sers organitzats arriba a cambiar de tal manera, que a la volta de alguns anys se forma una naturalesa enterament nova. Aquesta metamorfosis completa deu haverse operat en ells, puig ja no son, ni poden ser lo que sigueren, en dias mes felissos.

Deixemlos menjar. No perturbém ab las nostras censuras las sévas funcions digestivas. Per altra part seria inútil recordar glorias passadas y compromisos prudentes a qui te embotada la memoria. Molts d' ells han passat la Laguna Estigia de l' apostasia, deixant en la ribera oposada lo farsell dels seus antecessors liberals y democráticos, com un bagatge inútil.

Autors principals de la depressió que pesa sobre tots los organismes del país, ells han anat desfermant totas las calamitats que 'ns affigeixen, y avuy no tenen forsa, ni virilitat per conjurarlas, ni 'ls queda ja un átomo d' entereza pera preferir la mort al vilipendi. Vajan seguint aixis, abocats a la menjadora, que per ells podrá dirse a no tardar millor que per ningú més alló tan sapigut de *«a cada puerco le llega su San Martín.»*

Ja hi ha avuy qui excluhint per complert tota idea justa de llibertat democrática sincerament practicada, enclou la sort de la patria entre dos únics termes declarant las sevas preferencias en aquesta forma:

«Entre las descregadas oligarquias imperants y la dictadura militar, la dictadura militar mil vegadas.»

«La dictadura militar! Sense afirmar que 'n siga una conseqüencia farém notar son paralelisme ab la reacció ultramontana consentida y fomentada en aquests últims temps pels homes de la restauració. Per un costat la cogulla; per altra costat lo sobre. Havia de ser.

Preparem nos, ja que s' acostan segons sembla dias tristos y dolorosos. Cego será qui no 'ls veja venir.

Per la nostra part procurarem afrontarlos ab la conciencia tranquila, satisfets de haver complert sempre ab los nostres debers fins en los moments mes angustiosos, abrigarém una esperansa redentora.

L' espectacle de lo que ha ocorregut en aquests últims vint anys de mentidas, falsetats y concupiscencias ha engendrat en l' opinió l' indiferencia, l' esceptivisme y l' enervament. L' espectacle de lo que pot sobrevenir contribuirá sens dúpte a despertar l' esperit públich y a vigorisar-lo.

Y si no ha sigut fins ara possible ni siquiera que 'ls elements republicans representació del porvenir, arribessin a entendres bonament, de la mateixa manera que dintre del gresol los metalls se depuran y 's fusionan, tal vegada en lo sufriment trobarem també la desitjada fusió republicana.

Ja ho sab la reacció: encesa está la fornall: ja pot ventar.

P. K.

¡XITÓN!

Toca tot lo que tú vulguis:
toca 'l bombo, toca 'l dos,
toca 'l cel, toca la terra;
rés d' aixó es precaminós.
Pots tocar l' himne de Riego,
toca la marxa Real,
toca fins la Marsellesa;
no 't resultarà cap mal.
Avuy dia son tocables
totas las cosas del mon;
pero respecte a la tropa...
¡Xitón!

Segons diu l' article séptim del nou códich militar, un atach del nostre exercit pot veni a resultar car.
¡No seré pas jo qui 'm fiqui en un cau tant compromés!
¡Atacar! ¡Ni por pensó!
Lo milló es no dirne res.
No fos cas que m' agafessin y l' endemá ¡cataplón!
¡Passa tropa... passa tropa!...
¡Xitón!

Hi ha qui diu qu' es anacrónich que en temps constitucionals s' administri la justicia segons las lleys especials. Jo en tot aixó no m' hi fico perque ja comprench ben bé que quan se fá d' aquest modo es que 's deu haver de fé.
¿Los de dalt aixis ho manan?
Donchs cartuchera al cañón... y suceheixi lo que 's vulgui,
¡Xitón!

Las lumbreras democráticas, los jefes republicans s' están ab la boca closo quietets y crusats de mans. Ja 'l veuhén passá 'l xubasco, ja 'l senten com xiula 'l vent; pero ¡es tan cómodo estarse a casa tranquilament!
Si 'ls primers aixis s' ho miran, ¿qué farà 'l qui ni es segón!
Seguim l' exemple dels mestres...
¡Xitón!

En mitj de sabres y espasas si ets home seré y prudent, «no t' hi emboliquis, Gutierras, perque t' hi farán malbién.» Un mal tanto cau depressa ni qu' estiguis previngut, y després, quan vé la calma, qui gema ja ha rebut. No hi ha res tan temerari com volgae aturá un ciclón.
¿Bufa 'l vent bélich? ¡Que bufi!
¡Xitón!

En l' actual moment histórich ja hi ha dos diaris ó tres que per naps ó xirivias tenen lo director pres. Si en lloch de aná a tocá 'l sabre, que ja se sab qu' es sagrat ens haguessin contat quentos ningú 'ls hauria inquietat. Las lliçons de la experiencia pera aprofitarlos son...
¡Ja n' hi ha uns quants a la garjola!
¡Xitón!

Quan las cartas se t' entregan tens tú la seguretat de que podrás remenarlas ab tota tranquilat.
¿Surten oros? Pots matarlos.
¿Surten copas? Igualment.
¿Surten bastos? No t' aturis, fállals sense mirament.
Pel que toca a aquests tres palos no vacilis ni un segon; pero si surten espasas...
¡Xitón!

C. Gumá.

RAMELLET

SENSE comentaris aquí van algunes noticias qu' espigolo en la Secció telegráfica de la premsa local.

De fetxa 17:

—Los militars demanan al govern garantias de que la premsa no tracti qüestions militars. Se diu que de no conseguirho continuaran las agresions.

—Se diu que 'ls comissionats militars donaren al govern un plasso pera obtenir satisfacció, y que aquest plasso acaba a las tres de la tarde de demá.

—Lo Sr. Sagasta ha cridat al general Martínez Campos y

aquesta tarde han conferenciat una hora y mitja avants de renir-se 'l concell. Lo general Martínez Campos referi la visita que li havia fet la comissió dels subalterns, los quals insistien en conseguir un desagravi, pretenent que 's castigui a la premsa; de lo contrari amenassan ab continuar los atropellos.

—Reunit lo concell arribá a la presidencia la comissió dels subalterns militars. Eixiren a rébrela 'l Srs. Sagasta y Lopez Dominguez. Los subalterns exposaren unas pretensions que tenian lo carácter de imposició. Tornaren los Srs. Sagasta y Lopez Dominguez al Concell exposant lo ocorregut. Lo Sr. Canalejas y altres protestaren de l' actitud dels subalterns. Cambiaren llavors breus impresions los ministros y convingueren en dimitir tots.

—Ara celebran una gran reunió los subalterns en lo Círcul Militar. S' han rebut telégramas de algunas guarnicions fent causa comú ab los subalterns de Madrid.

—Se preparan successos gravissims que estallarán aquesta mateixa nit. Los militars están empenyats en sortir a arrasar las redaccions de tots los periódichs.

De fetxa 18:

—Lo motiu de la crisis ha sigut l' exigencia del general Lopez Dominguez de sometre a un concell de guerra 'ls atachs de la premsa al exercit, sent aixis que la jurisprudencia del Tribunal Suprem decidi en favor del Jurat, en vista del dualisme entre el Códich militar y la ley de policia de imprenta.

—Lo Sr. Sagasta ha ofert a la Reina que la majoria de las Cámaras apoyará al govern que 's formi pera l' aprobació dels pressupostos y de una ley especial de imprenta.

—S' activan molt los processos incoats contra 'ls directores de *El Ideal, El País, La Justicia, El Resumen y El Globo.*

De fetxa 19:

Al sortir lo general Martínez Campos de Palacio s' expressá en aquests termes:

—He aconsellat y aconsellaria sempre en igual cas a S. M. la continuació del Sr. Sagasta en lo poder, a fi de que legalisi la situació económica y termini la insurrecció de Cuba, que en quant a lo demés, ho arreglaré jo.

Y somrient y mirantse las bocas de las manegas, afegi:

—¡Donan molta forsa aquests entorxats!

Y prou retalls.

Dimars al matí signé prés en la redacció de *La Publicitat*, lo seu director y estimat amic nostre D. Ensebi Corominas. Lo jutge instructor de la Capitania general acompanyat de forsa de la Guardia civil realisá aquesta detenció. Lo Sr. Corominas signé conduhit a la presó a disposició de l' autoritat militar, entaulantse causa per la publicació de una carta de Madrid suscrita per Felipe (Miquel Morayta) y publicada en lo número del dilluns, comentant las ocurrencias de aquella vila y cort.

Lo Sr. Corominas ha tingut ocasió de experimentar las moltas y merescudas simpatias que disfruta, rebent la visita de un gran número de personas de totas las classes socials y de tots los partits polítichs. Per la nostra part tenim la complacencia de manifestarli públicament l' expressió fraternal de la nostra més carinyosa estimació.

Un telégrama del dia 20:

—La policia 's presentá aquesta matinada a la casa del senyor Morayta, corresponsal de *La Publicitat*, ab ordre de pénédrel. —Lo Sr. Morayta sortí ahir de Madrid pera Lisboa, ahont haurá arribat avuy mateix.

Y per avuy, prou.

A altas horas de la nit del dimecres, lo Sr. Corominas sigué posat en llibertat.

SONET

A un vampírich burgés jo coneixia,
conegut ab lo nom d' Explotador
que per calmar sa hidrópica set d' or
als pobres operaris oprimia.

A tal punt arribá sa tirania,
qu' en máquina continua de vapor
convertia a quiscún treballador
no deixantlos parar de nit ni dia.

—Jo per fer de caldera fora bó—
vaig di un dia al tirá—perque cansat
de sufrir sa despótica opressió,
quan vosté 's pasejés pel meu costat
li diria:—Fins ara m' ha explotat...
Dent per dent... ¡a volar, que exploto jo!

M. Badía.

¡ALERTA ESTA!

o códich militar ens ho acaba de cridar ab tota la forsa dels seus articles (per no dir dels seus pulmones):

—¡Periodista, alerta!
No dormim y contestém desseguida:
—¡Alerta está!

Segons las lleys vigents, se pot parlar de tot: los ciutadans espanyols poden emetre lliure y francament las sevas opinions, sense altra traba que la que las mateixas lleys estableixen. La premsa té 'l dret de ocupar-se d' assumptos civils, religiosos, económicos, jurídichs, polítichs...

Pero... (aquest pero podria escriures ben bé ab dugas rr, perque es de lo més perro que s' ha vist) pero en arribant als assumptos militars, lo govern allarga la má y diu:

—Prou: d' aquí no 's passa.
—¡Oh!—replica, la premsa:—es que la Constitució...
—Nada, deixat de Constitucions y romansos: fixat ab lo códich de justicia militar y atente a las conseqüencias.

En efecte; en l' article no sé quin...—perque ab aquestas tribulacions un hom fins pert la memoria dels articles... que no son de primera necessitat—en l' article no sé quin del còdich penal de la tropa's ve a declarar en resum que la premsa s' ha de abstenir de ficar-se en las cosas del exercit. No ho diu d' una manera tan absoluta y categorica; pero precisament per aixó, per la elasticidad dels seus conceptes, surt més a compte creure que la essencia de tot alló es aquesta:

—Punto en boca y al exercit deixar-lo estar.
Donchs deixemlo estar y evitem tota alusió al exercit, pero evitemla d' un modo complet, radical.
Avants d' escriure una linea, es necessari agafar lo garbell y fer una tria de las paraulas d' interpretació duptosa. Tot lo que siga bélich, tot lo que 's refereixi a la milicia s' ha de posar de costat y guardarho pera millor ocasió.

¿Se parla, verbi gracia, del preus d' entrada en algún teatro?
Res d' anomenar la «entrada general.» Aixó de general perteneix al exercit, y no convé barrejar las gerarquias militars ab los assumptos de teatros.

Hi ha hagut una pluja d' estrelles?
Dirho d' un altra manera: explicar que ha caygut una pluja d' astres errants, pero sense fer a las estrelles la més insignificant alusió.

¿Dugas fulanas s' han barallat?
Donarne compte, fent constar que las interfectas estavan acaloradas, furiosas, fora de sí; pero res de dir qu' estavan «calentas de cacocs» perque 'ls cacocs desempeñan en las altas regions de la milicia un paper importantissim.

No s' ha de parlar del General Bum-Bum.
Ni del Sargento Federico.
Ni del Cabo Simón.

Ni de cap d' aquests militars més ó menos famosos en los cartells d' espectacles públichs.
¿Algú presenta un estat de comptes poch detallat y fet una mica massa enlayre, com per exemple 'ls del nostre Ayuntamiento?

En aquest cas pot dirse que son uns comptes grassos, de goma elastica, de brocha gordas; pero res d' aludir als comptes del gran capitán.

¿Se tracta de canons de plom pera gas ó aygua?
Fera la paraula canons: canyerias.
¿Manejan balas de cotó?
Res de balas: pacas.

¿Fan cartutxos de calderilla?
En lloch de cartutxos diguin que fan paquets, ó llangonissas, ó una cosa pel estil.

¿Una noya fa goig?
Diguinli que fa goig: pero no li diguin que fa tropa.
¿Un noy es ros?
Procurin manifestarho ab un' altra paraula, perque 'l ros es una prenda militar.

Desde ara las pastisserias s' han d' abstenir de fer sabres.
Y 'ls fideuhers estrelles.
Y 'ls cordoners galons.

En los jochs de cartas s' ha de sustituir las espasas ab un' altra cosa.
Los carros no han de tenir fusell.

Los municipis han de suprimir los tinents d' arcalde.
No s' pot tenir lo geni com una pólvora.
Ni es possible una bateria de cunya.
Ni es prudent surtir a fer exercici.

Quan se dona un' ordre, cal cumplirla ab la major escrupulositat.
¿Se 'ns mana que no 'ns fiquém per res a la boca l' exercit ni las sevas cosas?

Donchs seguint la pauta que acabém de marcar no hi ha perill d' incorre en la més petita extralimitació.
Lo còdich militar ens avisa ab lo crit do reglament:
—¡Periodista, alerta!
No passi cuydado, que l' avis no ha de ser inútil.
¡Alerta está!

FANTÁSTICHE.

¡UHEN y jo aixís ho crech que l' exercit es una institució necessaria a la vida de las nacions modernas.
Pero ¿y la institució de la premsa?
¿Podria viure una nació moderna sense periódichs?

Tal s' han anat posant las cosas, que jo crech que seria cuestión d' enseñarho. Si en un dia donat deixavan de publicarse a Espanya tots los periódichs ¿volen dirme lo que succehiria?

Comptes que treu un periódich de Madrit a la famosa companyia Trasatlántica del no menos famos marqués de las Cinquillas:

«Un dels vapors de la companyia ha portat per compte del govern, 8,850 fusells, que a 12 lliuras de pes cada un pesan 48 toneladas. També ha portat 7,829,500 cápsulas que a 28 grams de pes cada una pesan 222 toneladas. Total: 270 toneladas.»

«La tonelada de carga desde Espanya a Cuba no val mes que tres duros de flete. Y a pesar de aixó la Trasatlántica exigeix é intenta cobrar 45,336 duros; per un servey que segons tarifa sols hauria de costar-ne 710.»

Si 'l Sr. marqués de las Cinquillas conseguier que li paguin aquesta suma, podrá exclamar:

—Si aixó es guerra, ni may que hi haja pau.
Y en just agrahiment a la bona llana que's cria en los clatells espanyols, ja que en últim terme las misas surten de las butxacas de tots los habitants d' Espanya, sense excepció de rics ni pobres, podrá reunirne un nou remat y conduhirlos a Roma, en devota pelegrinació.

La major part del sucre que 's cull a Cuba si no pot colocarse als Estats Units se queda a l' isla. Espanya ab motiu de l' elevació, dels drets aranzelaris y de un formidable impost extraordinari, no pot ser consumidora de aquest producte.

Diguís si aixó no equival a llansar a Cuba mes d' hora ó mes tart als brassos de la República yankee. Los pobles regularment se'n van allá ahont els condueix l' impuls de las corrents mercantils.

Per no permetre 'ls governs que Espanya tasti la dolsor del sucre cubá, se 'ns imposa l' amargantor de una guerra fratricida fecunda sols en sacrificis y desgracias.

Quan en lo Congrès pronunciá 'l seu discurs lo ministro de la Guerra, D. Joseph Lopez Dominguez, ocupantse dels successos de Madrit, tots los periodistas allí presents abandonaren la tribuna de la premsa.

Es fama que un dia 'l general vá obrir la gabia dels seus canaris y aquests també li van fugir.
Es molta la desgracia del nebot del general Serrano: está vist que tothom li fuig.

D. Antón Cánovas torna a demanar una ley especial contra la premsa.

Política conservadora pura: tapan totas las juntas, ofegar la llum; evitar censuras y atachs contra 'ls governants... Pero ¿y l' opinió: qui será may capás de ofegarla?

Lo que no 's pot escriure y publicarse en lletres de motllo, 's pensa, y molts cops lo pensament es mil vegadas pitjor que la paraula escrita. A lo menos no sempre hi ha medis de contravertirlo, per ser, com es impalpable.

Las armas conservadoras son massa vellas, per qual motiu 'l que las maneja está sempre exposat a que li surti 'l tret per la culata.

Lo párrafo del famos article 7 del Còdich de Justicia militar que tant s' invoca en los actuals moments prescribint que la jurisdicció de Guerra ha de coneeixer de las causas que contra qualsevol persona s' instruheixin, fixa 'l següent cas:

«Los atentats y desacatos contra las autoridades militars y 'ls de injuria y calumnia a aquestas y a las corporacions ó colectivitats del exercit, siga 'l que 's vulga 'l medi pera cometre 'l delict, sempre que aquest se refereixi al exercici de destino ó mando militar y tendeixi a menoscabar lo seu prestigi, ó a re-

laxar los vinculs de disciplina y subordinació dels organismes militars.»

A ningú que pensi una mica s' ocultará 'l perill que pel periodista independent entranya aquesta disposició.

Tant mes si 's considera que convertintse certs fets en qüestions de cos, pot donarse facilment lo cas en que la jurisdicció de guerra quedi en la situació especial de ser jutje y part a la vegada.

Sobre aquest assumpto seria convenient coneeixer la opinió de D. Emilio Castelar qu' está cansat de dir que la nació espanyola ha arribat al últim grau de las libertats democráticas.

El Noticiero, al donar compte de la opinió dels principals personatjes polítichs, sobre 'ls fets de actualitat, atribueix la dimissió del Sr. Silvela:

«Opina que la dimissió del Gabinet ha sigut una mort voluntaria, tota vegada que ha fet entrega del ordre públich a la primera intimació que seli féu per part de las classes militars.»

¡Cuidado Sr. Silvela, miri que l' agafarán!

Lo Cassino Republicá de La Barceloneta ha inaugurat una serie de conferencias públicas polítichs y socials que 's donan tots los dissabtes a dos quarts de non del vespre. La primera a càrrech del distingit propagandista D. Odón de Buen, tingué efecte 'l dia 16, veyentse sumament concorreguda.

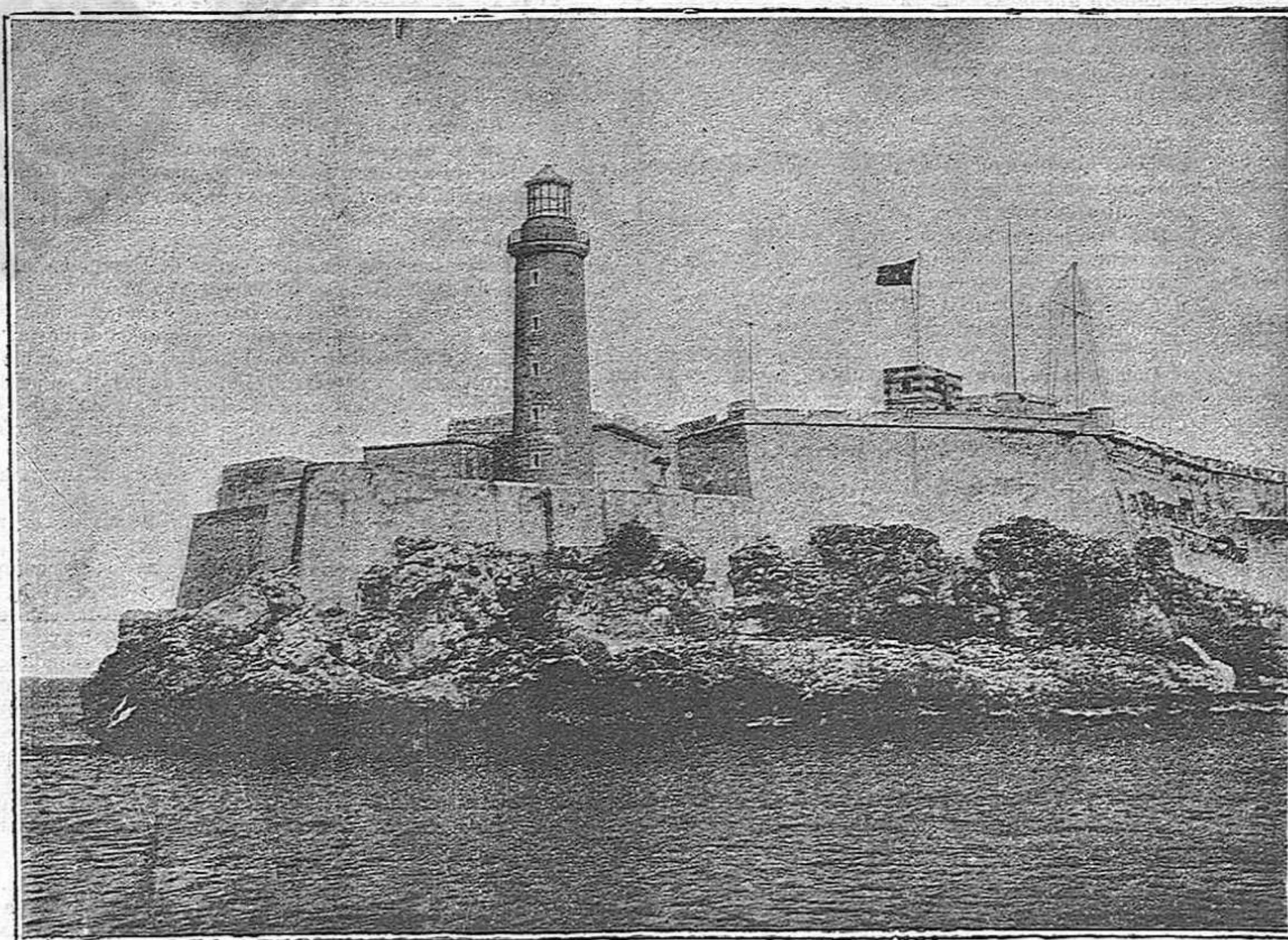
CARTAS DE FORA.—Colldejou (Tarragona).—Uns joves van anar a la casa rectoral ab l' intent de disposar lo necessari pera casarse y l' home negre sembla que sorti ab la pata de gall de que se li devia un trentenari deixat pels vells, manifestant que si no li abonavan 300 pessetas, ell no arreglaría res. Davant de aquesta exigencia 'ls joves se retiraren, resoltos a arreglar-se al seu gust, sense necessitat de que 'l de la sotana haja de perdre 'l temps contant las 300 pessetas reclamadas.

Perelló.—Lo dia 7 del actual va celebrarse un matrimoni civil, sumant ab ell set los que s' han celebrat en l' espay de 13 mesos, lo que no deixa de ser altament significatiu.

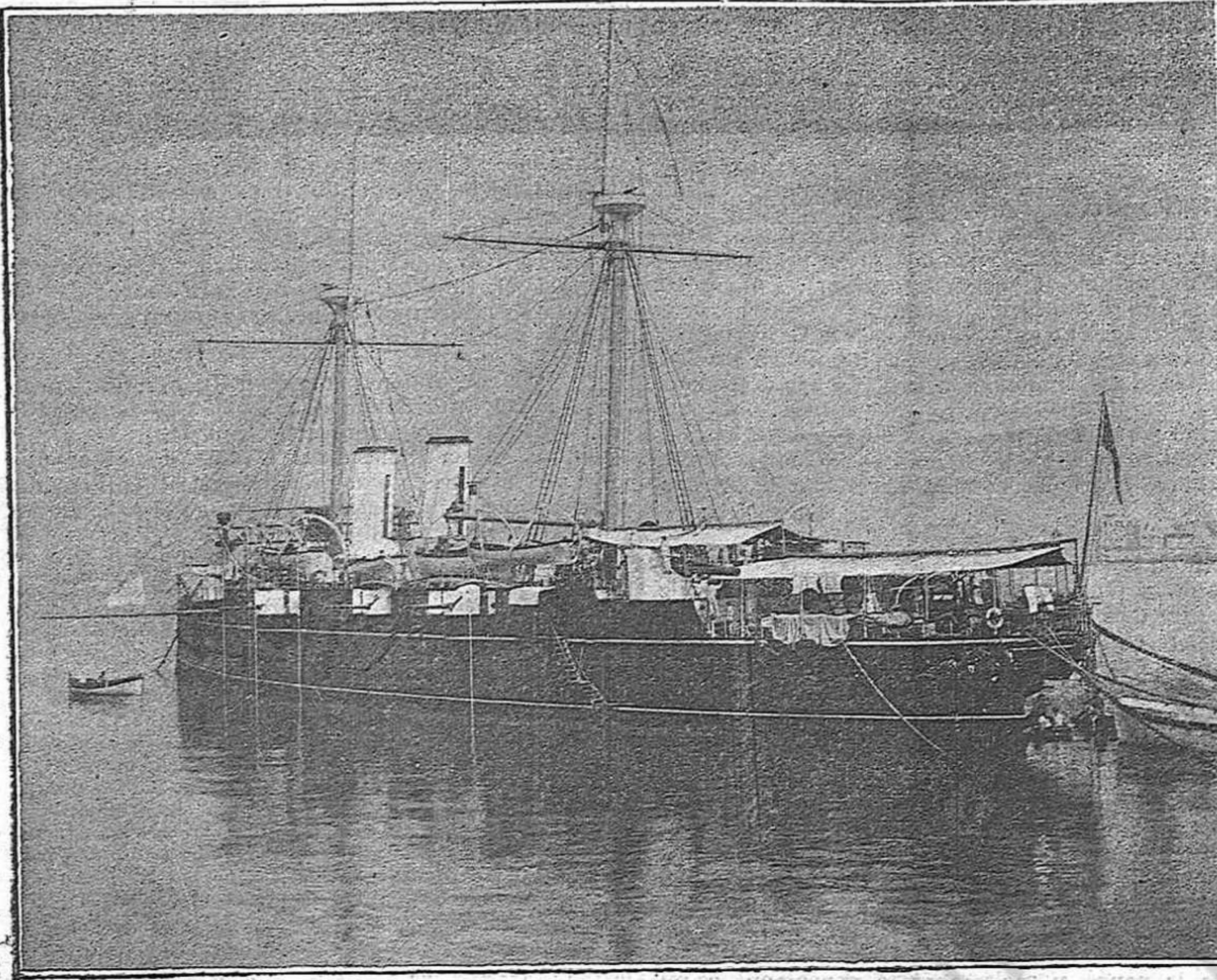
Reus.—Los mestres que fins ara tan cuidado tenian de portar los noys a missa y las professons, están que no 'ls arriba la canisa al cos en l' expectativa de una plaga que 'ls amenassa brotada després de tot de la mateixa llevar per ells sembrada a mans plenas. En efecte, 's tracta d' establir un convent de frares que ja té casa comprada ab l' intent de posarhi un collegi, matant de gana als pobres mestres. Per la nostra part, doném a n' aquests lo pésam, sentint de tot cor que hajan procurat enllanir a un poble liberal acérrim, que fa reixanta anys ab tan brillo sapigué treures de casa als que avny se disposan a tornarhi.

Ibisa.—L' escena en una barberia. Un fill de Barcelona, mestre de piano per mes senyas, mentres espera tanda per ferse afeytar, se treu de la butxaca un número de La Campana de Gracia y 's posa a llegirlo. Un auell negre, de aquella familia que aquí se 'ls dona 'l nom de corps, no fa més que mirársel de regull y bellngarse com si sentís una gran frisanza. Per últim se decideix a estendre las alas en forma de mantéu y pegant una rápida volada, acosta 'l bech a la orella del barber, li diu alguna cosa y torna a acurrucarse en lo mateix siti que ocupava.

PANORAMAS DE L' ISLA DE CUBA

Habana.—Lo castell del Morro.

Lo cruiser *Reina Regent* (De una fotografia)

Lo parroquí continuava embegut en la lectura de un periódich que té aquí á Ibis grans simpatias, quan tot de un plegat lo rapa-barbas sb entonació beatífica y veu tremolosa li digué: —Caballer: en aquesta casa está prohibida la lectura del periódich qu' está llegint.

Tots los presents, menos lo corp se miraren estupefactes, y 'l mestre de música agafant lo sombrero sorti al carrer, posant en lo lloch degut á un establiment que per la seva mateixa naturalesa sembla que hauria de ser enemich acérrim de la llana. —Aquest fet ha sigut la riota de Ibis, y fins en lo teatro: ahont se representava aquells nit mateixa una sarsuela catalana titulada: «*De dotze á una*», 'l hassanya barberil sigué objecte de una copla picant que 's veje molt aplaudida.

IMPROVISACIÓ

Contemplant las espirals
d' un cruél dels que jo fumo:
d' aquells que la Arrendataria
profana ab lo nom de puros:
(que pera fumar habanos
de fortuna no disfruto)
assentat en un silló
que té l' asiento de cuyro
y apoyat sobre la taula
mentres lo cabell m' estufa,
ab la ploma á la ma dreta
buscant assonants á *vo*
estich ara, aquest moment,
que aquesta quartilla embruto.

No acertarias lector
per mes que sigas molt dutxo
la causa del meu rumiar,
de mas caborias l' assumpto.
Donchs mira, penso en Espanya
y de debó me disgusto
quan la veig mes despanyada
que 'l pany d' un vell bagul mundo.

Despanyada y... empenyada
y per tal motiu m' assusto
al pensar ahont anirém
si seguim sempre aquest rumbo.
¡Ahont anirém á parar!
á una ruina cruel y 'm fundo
en varios motius y causas
tan reals com tremebundos.

Aquí tenemas caborias
y d' aquests versos l' assumpto.
Espanya de per sí es rica,
es vritat y jo no ho dupto:
te tota classe de minas,
lo seu terreno es fecundo,
produheix lo que no tenen
d' Europa 'ls pahisos cultos,
fins produheix gobernants
que son diplomátichs *cucos*
que prometen grans reformas
y resolen grans absurdos,
que parlan mes que cotorras
y tenen lo cap de suro.

D' aixó ne dimanan huelgas,
desordres, queixas y sustos

que explotin alguns petardos
de anarquistas furibundos,
que los valors diguin baixos,
y los cambis diguin pujo
y en tant vingan conferencias
vingan banquetes y discursos
y cargas damunt del poble...
está clar iper qué es tan burro!
y al temps que minvan los quartos
van aumentant los apuros
y si no tenim treball
y si no tenim recursos
de traballs no 'ns ne fan falta
trabas, penas y disgustos,
y... acabo perque 'm fatigo
me sobresalto, m' immuto
y tinch l' ánima en un fil
y d' angúnia y calor suho.

P. TALLADAS.

UNA CATÁSTROFE NACIONAL

Avuy ja tothom lo dona per perdut. El cruiser *Reina Regente* era en l' actualitat el millor barco de l' armada espanyola. Va comensar la seva construcció en los astillers de Glasgow, propietat de Jaume y Jordi Thomson, en lo mes de juny de 1886, quedant terminada poch menos que dos anys després. Costava 7 milions y mitj de pessetas.

Havia visitat dos vegadas las ayguas de Barcelona, al any 88, ab motiu de la Exposició Universal, estant encare desarmat, y al any 92 ab motiu de las huelgas. En aquesta última ocasió, segons personas peritas, estava armat en demasia.

Lo pes excessiu dels canons comprometia, segons sembla, la seva estabilitat. Aquest defecte ab honors de perill, se posá en evidéncia ab motiu de un viatge que féu fins als mars de Grecia, á conseqüéncia del qual, la Junta técnica de la Armada disposá la substitució de aquellas máquinas de guerra per altres de menor calibre. Passaren mesos y anys y la substitució no 's portá á efecte. ¡Cosas d' Espanya!

No falta qui preten que la catástrofe que se suposa ocorreguda se déu en primer lloch á un descuyt de tal naturalesa, en qual cas la responsabilitat dels que han deixat sense cumpliment lo dictámen dels individuos de la Junta técnica, seria inmensa; si bé, en lo nostre desventurat país aquesta classe de responsabilitats ni s' exigeixen, ni 's fan efectivas may.

L' actual ministre de Marina diuhen qu' está anonadat. Si aquest estat d' ánimo pogués retornar á la nació 'l barco perdut y á las familias de sos tripulants los sers que consideran avuy sepultats en lo fondo del mar, ens felicitaríam del anonadament del Sr. Pasquin. Pero per desgracia, en aquests casos, los pesars per forts y sincers que sigan no *pesan res* en la balansa del judici públich, y tractantse de un barco tan important y de tantas vidas preciosas, millor que tenir que plorar la seva perdua, hauria sigut evitarla á tota costa.

No volem entrenirnos describint la formidable máquina de guerra, que á pesar de totas sas condicions ha sigut joguina de la mar, batuda pel temporal.

Lo barco havia fet felisment lo viatge desde Cádiz á Tánger, conduhint de retorn al seu país á la famosa embaixada del Ma-

roch, causa de tants y tan raras accidents. Lo diumenje dia 10 del mes actual rebé ordres de ferse á la mar de nou, pera dirigirse desde Tánger á Cádiz. Encare que la distancia es curta, reinava un temporal formidable, especialment en las ayguas del Estret de Gibraltar.

Desde 'l dia de la seva sortida, no s' ha sapigut res mes del cruiser *Reina Regente*; res á lo menos que tinga carácter positiu y cert.

De conjecturas se n' han fetas moltas: de suposicions tantas com vulguin. S' han propalat versions per tots los gustos y 'l país ha anat passant constantment de l' esperansa á la decepció, agitat pel trángul de la incertitut.

S' assegurá que 'l capitá del vapor inglés *Mayfield* arribat á Barcelona, á mitj demati del diumenje dia 10 havia vist en l' Estret un acorassat, quals senyas coincideixen ab las del *Reina Regente*, mitj desarbolat, en situació compromesa y llytant bravament ab lo temporal. Mes tart alguns pescadors digueren una cosa pasescoda, suposent que un cop de mar va ferlo volcar, sepultantlo en l' horrosó abisme.

¿Qui es capás de penetrar los misteris del mar? Sa líquida superficie tot s' he traga, sense deixar rastre.

En contraposició á aqueixas versions tingudas generalment per poch seguras, se pretenia la impossibilitat de que una embarcació tan forta hagués pogut ser destruhida ab tanta facilitat. Y s' alegava en apoyo de tal opinió l' ausencia absoluta de restos de cadavres producte del naufragi. Suposavan los esperansats que 'l barco, incapás de gobernar, s' havia entregat á mercé del temporal, dirigintse per l' Océa mar endins, ahont havia de permanecer, convertit en una inmensa boya.

Aceptant aquesta versió optimista s' enviaren barcos en totas direccions ab l' encárrech de buscarlo y descubrirlo, necessitat tant mes imperiosa en quant el *Reina Regente*, ab tot y contar ab una tripulació tan numerosa, havia embarcat poch viures, lo qual podia colocar als tripulants en una situació altament desesperada.

Lo temps aná desvaneixent una tras altra totas aquestas esperansas. Inútils resultaren totas las exploracions practicadas: lo casco del *Reina Regente* no s' trobá en lloch, ni á las islas Canarias, ni tampoch en alta mar.

Al mateix temps s' emprenian altrás exploracions detingudas á lo llarch de las dos costas del Estret, sense que tampoch s' obtinguessin resultats positius. S' ha parlat entre altres objectes escupits pel mar, de salva-vidas, de una bandera, fins de un coixí que se suposava procedent del cruiser; pero totas las noticias donadas un dia, l' endemá eran desmentidas.

Per últim se digué qu' en los asculls de Aceiteras s' havia sumergit lo *Reina Regente*, com aixis ho demostrava 'l fet de sobressortir de l' aygua l' extrém dels pals. També aquesta noticia, al igual que las demés, sigué desmentida immediatament.

Per últim s' acordá practicar en determinats punts que s' consideran perillosos, detinguts traballs de busatje, per veure si s' logra descubrir lo que 'l mar oculta, convencentos al fi de la inmensitat de una catástrofe tan tremenda.

**

Resulti lo que 's vulga, després de tants y tants dias transcorreguts, la opinió pública está ja unánimement entregada y ab sobra de rabó, á las corrents del negre pessimisme.

Lo barco s' dona ja per perdut enterament y ab ell la seva tripulació en massa que ascendia á uns 380 homes. Ni un sol, desde 'l comandant al últim mariner, s' haurá salvat. La catástrofe es espantosa.

Centenars de familias avuy vesteixen dol: la patria també.

En la dotació del *Reina Regente* hi anavan no poch cataláns. Basta llegir las llistas que han publicat alguns diaris pera trobarhi al primer cop d' ull un gran número de apellidos de la terra. Alguns soldats y mariners, paisans nostres, havian portat á bordo recorts de Catalunya simbolisats pels cants del immortal Clavé. Constituhiren una especie de coro que ostentava 'l titol de *La Condal*, y en las horas d' esbarjo, apay vaganan las anyoransas, cantant las notas sentidas del inspirat músich poeta, que consagró lo séu geni artístich y tota la seva existencia al enaltiment y á la cultura de las classes populars de Catalunya.

¡Quina tristesa no produheix la realitat atterradora de aquesta inmensa desgracia!...

**

Encadeném los sucesos.

Primer, los aconteixements de Melilla, terminats de la manera que tothom sab, després de tan grans dispendis, y sense que á las foras numerosas allí enviadas, se 'ls dongués ocasió de venjar los agravis inferits á l' honra de la patria.

Després, la pau, una pau obtinguda sense lluyta, y 'l viatge de un embaixador á la capital del Mogreb, ahont se veu obligat á regatejar lo préu dels nostres sacrificis.

Més tart, ab motiu del regrés de la embaixada espanyola, 'l *Conde Venadito* que ha rebut ordres de anarla á recullir en un dels ports del litoral africá, sofreix un accident serio, ab l' explosió de alguns tubos de las sévas calderas.

Mesos després, lo primer plasso de indemnissació convingut es mal pagat y fora de temps, y Espanya passa per tot, ab 'tal de no indisposarse ab lo govern mogrebita, sobre 'l qual preten exercir una influencia que després de tot resulta completament irrisoria.

Ultimament visita de la embaixada marroquí á Madrid, la qual dona lloch al ruidós incident del general Fuentes. Y com á fruyt de aquestas gestions, continúan concedintse al moro novas ventajitas.

Sens dupte ab l' idea de deslumbrarlos, lo govern dona ordres de conduhirlos al séu país á bordo del nostre millor barco de guerra, y al regrés de aquest sobrevé la gran catástrofe, que vé á ser lo coronament més adequat dels vergonyosos sucesos de Melilla.

Ára sols falta que s' demostri que aquests sucesos varen ser provocats ab la maquiavélica intenció de distreure l' atenció pública, exacerbada en aquells temps contra 'ls excessos del govern, perque poguém exclamar:

—De totas las desgracias que 'ns affigeixen tant de las que han sigut provocadas, com de las merament casuales, no son responsables los homes, que venen pesant sobre 'l país com lo més terrible dels assots y com lo pitjor dels cástichs.

R.

CATASTROFE NACIONAL (per M. MGLINÉ).

!!! Pobres fills meus !!!

NOCTURNO

Es de nit, ¡Quina nit mes borrascosa!
Fa un fret que talla, l' cel designa pluja,
y al entorn d'un braser dins del fiellato,

Al menos si la nit ha sigut pessima
lo dia que ha arribat té molt bon llustre,
Dona gust veure el sol de la manera
que fon la neu y la mullena aixuga.

JOAN VILASECA.

CRISIS!

A hi tornem a ser.
Quan menos ningú hi pensava y
ls pobres fusionistas se refeyan del
susto rebut ab la ditxosa insurrecció
cubana, la taula ministerial se
posa a trontollar, se li trenca una
pota y ipataplaf!, lo que passa en
aquest cassos; lo govern fa un punt
d'home, se'n va a palacio y presenta
la dimissió.

-Ni fusionistas ni conservadors. En Martínez Campos forma
ministeri.
-¿Ab qui?
-Ab elements nous, de la confiansa del general.
-¿Pero qui son?
-Lo seu barber, lo seu sastre, lo seu sabater, lo seu lam-
pista...

LA VERITAT

A. MARCH.

Tu dixisti.

En aquell temps venturós
en que ls Deus del cel, baixavan
aquí al mon de tant en tant
a passá una temporada,

A. LLIMONER.

BIBLIOTECA ARÚS

EMÀ se celebrarà ab tota solemnitat l' entrega al po-
ble de Barcelona de la notabilíssima Biblioteca pú-
blica Arús, montada, establerta y organizada per
sos hereus y executors testamentaris D. Valentí Al-
mirall y D. Anton Farnés.

representació de la ciutat, ls associacions tant artísticas com
políticas, obreras, científicas y recreativas ab sos respectius
estandarts y tots quants individualment desitjin cooperar a tan
trascendental manifestació.

LA CONFESSIÓ DE DON PRAXEDES

Per cumplí l' sagrat precepte
y descarregar-se l' sach,
al peu del confessorari
en Mateu s' ha ajonollat.

J.

—¿Y l'absolució?
—¡Imposible!
—¿Per qué?
—No tinc facultats per netejar semblants tacas.
—¿Cóm m' ho arreglaré donchs?
—¡Ah!
Que t' absolgui don Arseni: lo qu' és jo no t' absolch pas.
C. GUMÀ.

LOS COMPTES DE UN SOLDAT DE CUBA

REBEM una carta de Sant Quirse de Tarrassa, en la qual se revela clarament lo que 'ls costa á las familias obtenir lo pago de atencions que s' haurian de considerar com á preferents y sagradas. Se tracta de un soldat, quinto de aquella població, corresponent al reemplaç de 1875, que sigué voluntari pera passar á Cuba al any 76, havent mort com tants altres en un hospital de l' Habana al any 1877.

La séva germana y hereva Maria Vinyals tractá de reclamar los pobres alcansos de aquell infelis, y á fi d' entaular la deguda instancia, li sigué necessari provehirse dels documents necessaris, satisfent en paper sellat y drets, las sumas que ván á continuació:

Solicitud al Capellá del regiment y al Excelentíssim Capitá general.—Obit y contestació.....	11 rals.
Solicitud per averiguar á quan pujavan los alcansos del soldat difunt.....	17 >
Obit del pare difunt.....	11 >
Obit de la mare difunta.....	11 >
Partida de batisme de la interessada.....	9 >
Partida de batisme del soldat difunt.....	9 >
Firma del Alcalde de Sant Quirse.....	4 >
Fé de vida de Maria Vinyals.....	7 >
Certificat del arcalde de que no té cap mes germá.....	4 >
Declaració de ser ella l' única hereva, feta pel jutje de Sabadell.....	13 >
Solicitud demanant lo cobro dels alcansos..	7 >
TOTAL.....	103 rals.

Vinticinch pessetas, 75 céntims invertidas en paper sellat, firmas y gangas, cantitat que per una familia de jornalers no deixa de ser important.

Algú dirá sens dupte:—Pero á lo menos, tractantse de un soldat mort al any 77, es á dir fá la friolera de 18 anys, la séva germana haurá tocat ja l' import de la petita cantitat reclamada que alcansava aquell infelis.

¡Sí, prou, ja 'ls hi dirán de missas! Lo soldat Vinyals té l' número 25,186, y segons noticias de la interessada no s' ha pogut pagar sino fins al número 8,150. De manera que si en 17 anys de gestions s' ha quedat tot just á la tercera part del camí, al cap de 51 anys cobrará, si 'ls pagos se fan seguint la mateixa proporció, y no venen nous successos á interromprels ó dificultarlos.

Aquí tenen un exemple viu dels beneficis que reportan las classes pobres, en pago dels grans sacrificis que 'ls exigeix la patria.

Se sentit á dir qu' en justa correspondencia á la conducta que vá observar la premsa, y en especial *La Publicitat*, durant la campanya de Melilla, organisant la *cajetilla del soldado*, hi ha qui pensa procedir ab la mateixa generositat.

Si s' pot obtenir la venia de la superioritat, á la porta de tots los quartels, y fins se diu qu' en totas las garitas s' hi establirà una taula, ab lo següent retol: *La cajetilla del periodista preso*.

No se si aixó serà veritat ó si 'ls que fan corre la noticia portan alguna intenció amagada.

De totas maneres sería de desiljar que certas preocupacions negres que avuy embargan els esperits, lo-gressin esbargirse ab la mateixa facilitat ab que 's desvaneix lo fum dels cigarrets de una *cajetilla*.

Si es cert que l' cruiser *Reyna Regent* vá volcar, anantsen á pico, á conseqüencia del pés excessiu dels canóns que montava, lo qual posava en perill la séva estabilitat, podrá formularse l' següent judici:

—No son en aquest mon los més forts els que ván mes ben armats. Algunas vegadas lo pés mateix de las armas fá perdre l' equilibri.

¡Lo qu' es la política espanyola! La figura de 'n Sagasta s' ha anat aprimant de tal manera, que avuy ja no té mes que l' gruix de una placa de llauna.

Y aixó es lo que 'l salva: O sino aquí ván dos exemples.

Sobrevé la catástrofe del cruiser *Reyna Regent*, y en Sagasta reb un cop tan formidable, que tothom exclama:

—¡Pobre llauna! Vaya un bony més tremendo!... Ja la podén llansar!

Sí, sí, espérinse. A lo millor surgeixen los aconteixements militars de Madrid: lo gòbern está en desacort respecte á la manera de apreciarlos: la crisis es inevitable: lo ministeri presenta la dimissió... y en efecte, l' mateix Sr. Sagasta, segons opinió de tothom, es l' únich home que pot continuar gobernant.

Resultat: un segon cop donat per darrera que desfá l' bony produhit pel cop primer. Ja 'l tenim llis altra vegada.

Pero aixó no mes 'ls passen als ministres... de llauna!

En lo Congrès, lo general Lopez Dominguez, parlant de las ocurrencias madrilenyas vá dir:

—Es preciso que cada palo aguante su vela.

Forsosament lo general devia cometre un lapsus *linguae*. Lo qu' ell tal vegada volgué dir, fou lo següent:

—Es preciso que cada periodista aguante su palo.

Y vá de quento.

Un jove molt peguissar se casá ab una noya una mica lossuda, y ja se sabía, al poch temps de contret lo matrimoni, quan no era una clatellada era una bufa l' mimo principal ab que tot sovint l' obsequiava.

Per últim la parentela hagué de intervenir en las cosas de aquell matrimoni, y l' marit prometé y jurá pel seu honor que may més tornaria á posar la mà á sobre la séva esposa.

Y en efecte, cumpli de tal manera la séva paraula, que la primera vegada que senti l' impuls irresistible de castigarla, no li posá la mà á sobre. Lo que fén signé ventarli una puntada de peu, que ab una mica mes la reventa.

Apliquin lo cas á la premsa periódica. Per consell dels elements democrátichs, que representan la parentela de la premsa, ván dirli los marits d' ella, ó sigan los partits dinástichs:

—Estigas tranquila: may més se t' aplicarán lleys especials de carácter civil.

Y en efecte, ara li aplican en tot lo seu rigor lo Códich de justicia militar. Y son mes duras las puntadas de peu que las bofetadas.

Dos mitras que hi ha vacants á la República francesa se las disputan la friolera de 900 candidats.

¡Ah tontos!... Mes que tontos!... Veniuse'n á Espanya, feuvos periodistas, y en lloch de bisbes jo 'us asseguro que 'us farán cardenals.

Després dels successos de Madrid, deya un telegrama:

«El Gobierno está en una posición violenta.» Galileo, sotmés á la tortura, es fama que vá exclamar:—*E pur si muove*.

Facil es que D. Práxedes parodiant aquesta frase, diga:—*E pur si pranza*.

Un detall sobre l' estancia de l' embaixada marroquí á Espanya.

Sols dotze horas estigueren á Cádiz l' embaixador y 'ls seus acompanyants, y á quant dirían que ha pujat lo gasto de la fonda? ¡Horrorísinse! ¡A 5,000 pessetas!

Si tot lo gasto que han fet guarda la mateixa proporció, ja podém dir de la indemnissació de guerra, lo que aquell rector de fora al anarse'n lo bisbe després de haver passat 15 dias en la séva companyia, consumintli totas las butifarras:

—Vaja, adén tocino!

A Mahó uns dependents de consums varen descubrir dessota la sotana de un parell de presbíteros, una gran cantitat de sobressadas, salsitzas y altres embutits no menos sustanciosos.

Y ara no vajin á figurarse que pretenguessen introduhirho de matute... ¡De cap manera!...

Tot aquell bé de Déu 'ls havia nascut espontáneament sota dels hàbits sense ni ells mateixos adonar-se'n... per un miracle de la Divina Providencia.

Un dels oficials del *Reina Regente* acabava de obtenir llicencia pera casarse y per tal motiu no vá efectuar la travessia.

No sempre l' matrimoni ha de ser pera qui 'l contran una desgracia. Aquí tenen un marino que de totas las condecoracions que puga guanyar en sa carrera, sens dupte la que més s' estimará será la *creu del matrimoni*.

A n' en Sagasta—diu un periódich—li sobran elements pera practicar la política que las circunstancias aconsellin, ja siga en sentit conservador, ja siga en sentit democrátich.

Está vist: de ideas propias, de conviccions intimas no cal que ni demanin... Ara, de tupé, tant com vulguin.

Desengányinse, l' mon es aixís. Pera menjar se necessita únícament tenir ben reforsadas las dos *barras* la de dalt y de baix.

Lo Sr. Canalejas es el polítich que va dir alló de *cueste lo que cueste*.

El Resumen es l' órgano del Sr. Canalejas.

Jugava ab una espasa mitj descuydat: Jugava ab una espasa ¡y ay! m' hi tallat.

A la fi s' ha desubert l' últim detall de la calavera da boulangista que per un instant vá amenassar l' existencia de la República francesa. ¿Saben de ahont sortian las missas pera promoure tot aquell xivarri? De la duquesa de Uzés, una orleanista furibunda, la qual entregava 'ls milions al duch de Orleans, y aquest els facilitava al famós general.

Arribar á la dictadura y passar de aquesta á la monarquia, tal era l' plan.

Prenguin nota de aquesta revelació 'ls elements bu-llangueros, que las mes de las vegadas treballan sense adonarse'n en pró del régimen reaccionari.

Als Estats Units acaba de posarse en planta un nou sistema de cavar los camps per medi de la dinamita. De dos metros en dos metros se prepara una barrinada en sentit oblicno de un metro de profunditat; á cada sot s' hi coloca una mica de dinamita, y luego per medi de la electricitat, se provoca una explosió simultánea de totas las barrinadas, quedant per tal procediment remogut lo campenter.

Vels'hi aquí una sustancia explosiva tan temuda aplicada á estalviar l' esforços humá.

Es induptable que prenent la dinamita aquesta direcció, pot contribuir poderosament á la solució del problema social.

La Paula cridá al seu fill que dormia com un crach: —Mira, noy, que t' dará 'ls quartos l' amo si veu que fas tart. —Tant-de-bo que me 'ls dongués (estirantse contestá) que si fent tart ens els dava, ningú hi aniria aviat.

FABRICANT DE CALENDARIS.

—Si t' pogués fé una abressada fora complerta ma ditxa. —Una abressada... es peccat. —Donchs, vaja, te 'n faré mitja.

Anant de viatge en Rossendo ab sa cosina Leonor, ell va perdre la vergonya, y ella va perdre l' honor.

J. STABAMSA.

Un home molt curt de vista anava per un camí, quan no molt lluny de ahont passava hi pasturava un pollí: mes pensantse que aquell bulto era algun pajés cavant, mentres ab ell se crusaava li va dir:—Adiós company.

J. CONANGLA FONTANILLAS.

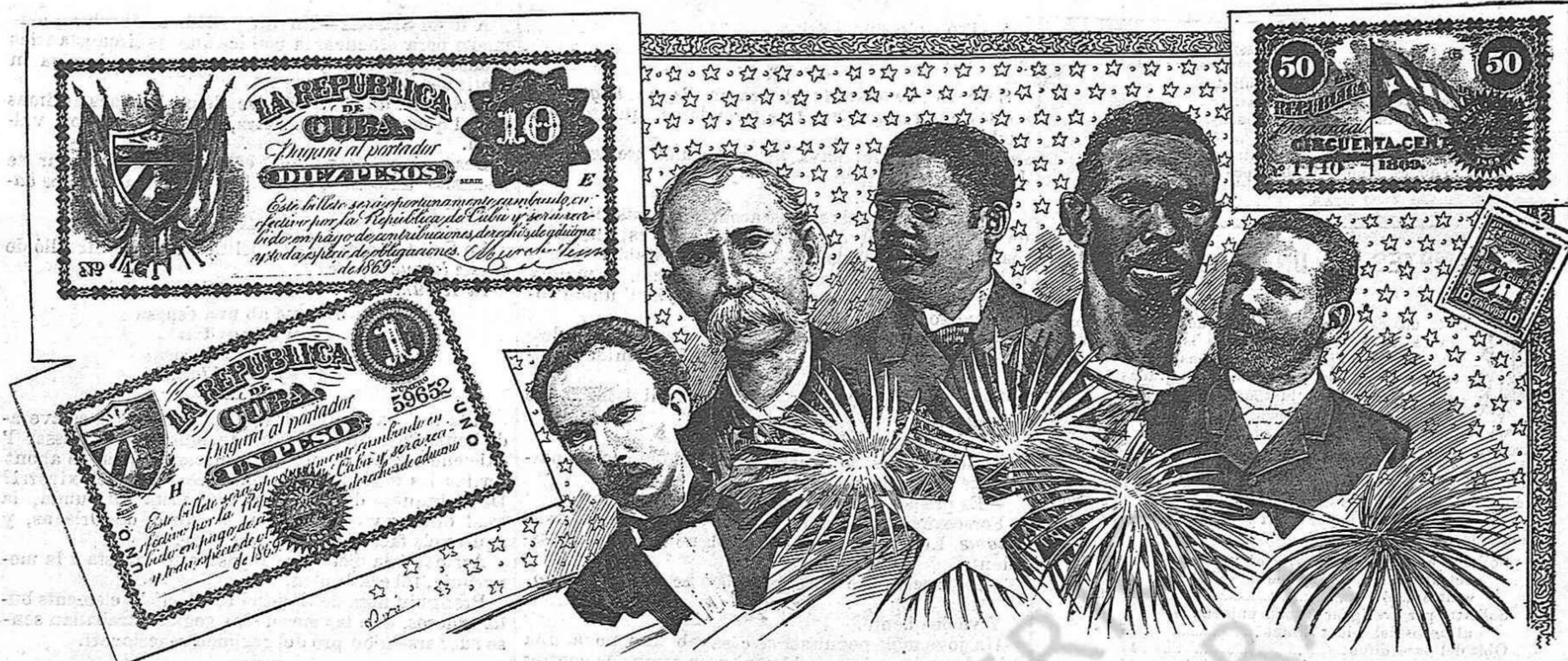
No puch entendre perquè sent en Tort un caballé, home digne y molt honrat, no havent may en res faltat, va fé un tort á sa mullé.

J. PUIG CASANYAS.

ENDAVINALLAS

XARADA

Dos-invers lo teu cabell tant *hu-mitj-dos*, Tot aymada, que 'n sembla un hermós capdell de fil de *prima-girada*.

Paper moneda en circulació entre 'ls separatistas y sello de correus. (Facsimils reduhits.)

RETRATOS.—1. Joseph Martí, jefe del partit separatista cubà.—2. Máximo Gomez, general del exèrcit separatista en la passada guerra.—3. Joan Gualberto Gomez, organisador del partit de la gent de color à Cuba.—4. Guillermon Moncada (a) Guillermon, brigadier del exèrcit separatista en la passada guerra.—5. Antón Maces general del exèrcit cubà en la passada guerra.

TIPOS DE INSURRECTES DE CUBA (trets del natural.)

Ja sabs que dos girat tres
lo meu cor de tú empredat;
aixís, donchs, antes d' un més
vull segona ab tú casat.

ENRICH BAUSÀ.

MUDANSA

Un auccell de tot
que vaig agafar
y fá molt poch tot
al tot l' he portat.

PEPET DE LLURO.

TRENCA-CLOSCAS

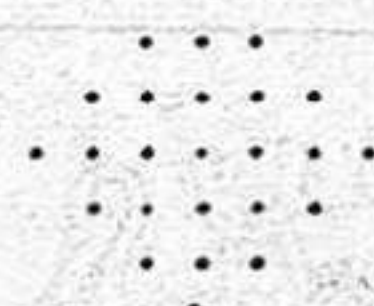
PERE TRADENS

OLOT.

Formar ab aquestas llettras lo títul de una comedia catalana.

J. BRUN.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horissontal: consonant.—Segona: mineral.—Tercera: un dels dons mes apreciats.—Quarta: regió espanyola.—Quinta: nom de dona en castellà.—Sexta: parentiu femeni.—Séptima: vocal.

SABINO BERCH.

GEOGLIFICH

X
KKK

I EN
KN

REY NANO.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadán D. S. (Vilafrañca), B. Girbal y G., F. D. G. P., Soch de Bagá, Carlos Gonnella, Goben Rubiá y altres, F. O. F., A. M., Agustín Lloc, M. M., Nen de Mama, Un Guerritista, Mossén Benet, Pepet dels Canaris, A. Mani, y C. de Vino:—Lo que 'ns envian aquesta setmana no fa per casa.

Ciudadán Gonnella poétich, Galans per tot, A. Soler y Ribas, J. M. Ratera, J. Anguera (a) Nen de Casa, Pelotari, H. Vilá M., Un Arrepaga, F. de Ase, Un Fabricant de Calendaris, Pepito 'l Rayo, Joanet Rocavert, Pere Carreras, Aguilera, J. Bassa; Anton Font, Noy de Sans, J. Mata, y J. Roca Sans:—Insertarem alguna cosa de lo que 'ns envian.

Ciudadá Salvador Bonsvia: No hi trobém el compte en la xarada.—F. P. S.: Li agraheim las observacions.—Mr. Eugon: La versificació es molt defecuoosa, y apart de aixó l' assumpto no 'ns acaba de agradar.—S. R. Colom: N' aprofitarem una gran part.—Franquet: Es finix.—J. G. y Llagos'era: 'Ns ocuparem del assumpto.—Pere VI: No pot anar.—A. C. (Tana): La noticia no encaixa ab la iadole dels nostres periódichs.—M. Badia: Va molt bé: gracias.—F. Llenas: Idem.—Pepet de Vilafrañca: Lo mateix li d' hem.—Francesch Comas: Está mal versificada y careix de novedat.—M. Carrancá: Si no varem contestarli, senyal que no rebriam la catra.

LOPEZ, Editor.—Rambla del Centro, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—BARCELONA

